

Меъёрдан ортиқ юк

Меъёрдан ортиқ юк

14:16 / 30 январь 1895

Болалигида кўпчилик космонавт, учувчи бўлишни орзу қилган. Космонавтлар, учувчилар дуч келадиган ҳолатлардан бири - меъёридан ортиқча юkdir. Буни рус тилида перегрузка дейилади. Бу танага ташқаридан ортиқча юкнинг тушиши бўлиб, лотинча g (жи) ҳарфи билан белгиланади.

Инсон қаерда, қандай шароитда тургани, қандай тезликда ҳаракатланаётганига қараб турли юк босими остида бўлади. Кўпчилигимиз истироҳат боғларидаги аттракционларга тушганимизда, танамиздаги оғирлик, ноқулайликни ҳис этганимиз. Ана шу танага тушаётган юkdir. Бизга юк тушганда, танамиз ўз вазнидан бир неча баробар оғирлашиб кетади.

Инсон космосда вазнсизлик ҳолатида турганда унга юк тушмайди. Демак, бу пайтда унга тушадиган юк 0 g деб белгиланади.

Инсон ер сатҳида ҳаракатланмай турганда, ернинг тортишиш кучи сабабли унга 1 g оғирлигига юк тушаётган бўлади.

Самолётда кетаётган йўловчи танасига 1,5 g оғирлигда юк тушади.

Парашютда тушаётган одам ерга сониясига 6 метр тезликда қўнганида унинг танасига 1,8 г оғирликада юк тушади.

Космонавтлар космик кемада Ер атмосферасига кираётган пайтда уларнинг танасига 3-4 г оғирликада юк тушади.

Парашютда тушаётган одам парашюти очилган лаҳзада унинг танасига 10 г оғирликада юк тушади.

Аэробатика (самолётни турли манёврларда, акробатик ҳаракатлар қилдириб учиш) самолётида учайдиган учувчи танасига 12 г оғирлигидага юк тушади.

Баъзан космик кеманинг фавқулодда тушиши асносига 20-26 г оғирликада юк тушади.

Автопойгода иштирок этаётган ҳайдовчи танасига фавқулодда 179,8 г оғирликада юк тушган.

Форт-Уортда бўлаётган автопойгода Кенни Брак исмли иштирокчи танаси баҳтсиз ҳодиса туфайли 214 г оғирликдаги юкни қабул қилган.

Колибри қушлари тезкор ҳаракати, турли парвозлари сабабли уларнинг бошига 304 г оғирликада юк тушади.

Венера атмосферасининг зич қатламларида “Венера-7” сайёralараро станцияси тормоз бериши пайтида унга 350 г оғирликада юк тушган.

Қизилиштон номли қуш тумшуғи билан дарахтга уриб, ковак очаётган пайтда унинг бошига 1000 г оғирликада юк тушади.

Қуролдан ўқ отиш пайтида стволдан чиқаётган ўқнинг юки 47 000 г

оғирилікда бўлади.

Аллоҳ таоло инсон учун барча шароитларни яратиб қўйган. Ерда қулай юриши, қийналмаслиги учун Ернинг тортишиш кучини ҳам, атмосферанинг босимини ҳам, инсоннинг ички босимини ҳам бир-бирига мутаносиб қилиб яратган. Бу Роббимизнинг биз бандаларига ато этган катта неъмати, меҳрибонлигидир.

Аллоҳ таоло инсонга тоқати етмайдиган нарсани юкламаган. У Зот Қуръони Каримда шундай марҳамат қилған:

۱۰۴ عَسْوَ إِلَّا سُفَنٌ هَلْلٌ فَلَكُيَّ إِلَّا

“Аллоҳ ҳеч бир жонни тоқатидан ташқари нарсага таклиф қилмас” (Бақара сураси, 286-оят).

Кимга қандай қувват беришни, кимни нимага кучи етадиган қилиб яратишни Аллоҳ таолонинг Ўзи билади. У Зот Қуръони Каримда шундай марҳамат қилған:

نُوْمَلْعَتَ الْمُتَنَّأُوْمَلْعَيْهِلَّأَوْ

“Аллоҳ билади, сиз билмайсиз” (Бақара сураси, 216-оят).

Аллоҳ таоло барчамизни Ўзининг ҳидоятидан айрмасин!

Интернет маълумотлари асосида Нозимжон Ҳошимжон тайёрлади